

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY LASZKI

**NA LATA 2004-2006
ORAZ
PROGNOZA PLANU
NA LATA 2007-2013**

**URZĄD GMINY LASZKI
37-543 LASZKI 36
tel. (0-16) 628-50-46
fax (0-16) 628-50-23
sekretariat_uglaszki@o2.pl
laszki@laszki.itl.pl**

Spis treści:

Spis treści:	2
1. ZAŁOŻENIA.....	3
1.1 METODA	3
1.2 OBSZAR OBJĘTY PLANEM.....	3
1.3 HORYZONT CZASOWY.....	3
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY	4
2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LASZKI.....	4
2.1.1 UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE	4
2.1.2 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.....	5
2.1.3 UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE.....	5
2.2 ANALIZY DIAGNOSTYCZNE.....	6
2.2.1 STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	6
2.2.2 PODMIOTY I AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA.....	7
2.2.3 ROLNICTWO	7
2.2.4 TURYSTYKA.....	8
2.2.5 OCHRONA ZDROWIA.....	8
2.2.6 EDUKACJA I SZKOLNICTWO	8
2.2.7 KULTURA.....	8
2.2.8 INFRASTRUKTURA.....	8
1. DROGI	8
2. ZAOPATRZENIE W WODĘ I KANALIZACJĘ.....	9
3. GAZYFIKACJA	9
4. ENERGETYKA.....	9
5. ZASOBY MIESZKANIOWE	9
2.2.9 OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	10
2.3 PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	10
2.3.1 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 10	10
2.3.2 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO.....	11
2.3.3 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO.....	11
3. PROGRAMY WPŁYWAJĄCE NA POPRAWĘ SYTUACJI W GMINIE.....	13
4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	14
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU/WOJEWÓDZTWA	15
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	20
7. OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY	21
7.1 Ocena sytuacji finansowej za lata 2000 - 2003 i 2004.....	21
7.2 Plan finansowy na lata 2004 - 2006 i lata 2007-2013	22
8. SYSTEM WDRAŻANIA	23
9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	24
10. PODSUMOWANIE.....	25
Tabela Nr 1. Wybrane elementy budżetu Gminy Laszki	26
Tabela Nr 2. Plan finansowy na lata 2004 - 2006	27

1. ZAŁOŻENIA.

1.1 METODA

Plan został sporządzony w oparciu o wytyczne zawarte w „Uzupełnieniu Programu” do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego- zatwierdzony przez Komitet Monitorujący w dniu 16 kwietnia 2004 r. i Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej w dniu 20 kwietnia 2004 r. oraz Uchwały Nr XVTI/193/04 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 30 czerwca 2004 r.

Opracowanie Planu zostało powierzone Zespołowi Pracowników Urzędu Gminy w Laszkach - Referatem wiodącym był Referat Planowania i Rozwoju Gospodarczego. Prace nad dokumentem trwały od maja do września 2004 r.

Społeczność lokalna na spotkaniach wiejskich konsultowała wstępną listę zadań do zrealizowania na najbliższą dekadę, lista ta była konsultowana na posiedzeniach Rady Gminy jak i podczas obrad Komisji Stałych Rady Gminy.

1.2 OBSZAR OBJĘTY PLANEM

Plan został sporządzony dla Gminy Laszki w jej obecnych granicach administracyjnych.

1.3 HORYZONT CZASOWY

Plan Rozwoju Lokalnego został przygotowany w dwóch przedziałach czasowych odpowiadającym planowaniu w Unii Europejskiej. Pierwszy okres to lata 2004-2006, drugi okres to lata 2007-2013.

Pierwszy okres jest opracowany szczegółowo, drugi okres na lata 2007-2013 ma charakter prognostyczny, zakłada się przeprowadzenie jego realizacji.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY.

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LASZKI

2.1.1 UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE.

Gmina Laszki zajmuje wschodnią część Kotliny Sandomierskiej, w obrębie doliny dolnego Sanu i Płaskowyżu tarnogrodzkiego z wchodzącymi w jej skład doliną rzeki Szkło i Garbem Jaworowskim.

Obszar Gminy ma kształt podłużny, w kierunku wschód-zachód. Rzeźba terenu jest słabo zróżnicowana, z przewagą terenów równinnych, niewielką ilością terenów lekko pofałdowanych (max wysokość 229,6 m n.p.m., a minimalna 178,1 m n.p.m.). Gmina leży w dorzeczu rzeki Szkło, która jest prawym dopływem rzeki San.

Prawobrzeżnym dopływem rzeki San przepływającym przez Gminę jest potok Kotwica z dopływem Czerepań, zaś prawobrzeżnym dopływem rzeki Szkło są potoki: Grodzisko i Laszkowski.

Gmina Laszki jest jedną z 11 gmin powiatu jarosławskiego, sąsiaduje bezpośrednio z Gminami: Radymno, Radymno-miasto, Jarosław, Wiązownica i Gminami Powiatu Lubaczowskiego tj. Oleszyce i Wielkie Oczy. Na obszarze o powierzchni 138 km² zamieszkuje 7079 osób.

Przez teren Gminy przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 65 km oraz linia kolejowa Munina-Hrebenne. Na czas sporządzania planu nie do końca rozstrzygnięta jest sprawa przebiegu Autostrady A-4.

Gmina położona jest 18 km od miasta powiatowego Jarosław, 70 km od miasta wojewódzkiego Rzeszów i 14 km od przejścia granicznego z Ukrainą w Korczowej. Styan atmosfery i gleb w Gminie jest zadowalający. Lasy obfitują w różnorodną faunę i florę. Do gatunków powszechnych należą: sarny, jelenie, dziki, zające, lisy, borsuki, kuny a ostatnio bobry. Lasy stanowią ok. 20% powierzchni Gminy, zlokalizowane SA w północno-wschodniej części Gminy. Dominującym gatunkiem drzewiastym jest sosna, występuje dąb, buk, olcha, brzoza. W wodach Sanu i Szkła oraz licznych zbiornikach wodnych spotykamy: brzanę, klenia, ukleję, płoć, karpia, szczupaka i sandacza, rzadziej suma, węgorza i tołpugę Na terenie Gminy spotykamy różne rodzaje gleb, doliny rzek San i Szkło wyścielają mady średnie i lekkie oraz mady pyłowo-ilaste, pas środkowy zajmują gleby bielcowe, w północno-wschodniej części Gminy występują gleby bielicozmienne i brunatnoziemne.

Gmina Laszki posiada bogate złoża żwirów, piasków i gliny.

Poważnym problemem Gminy jest graniczna rzeka Szkło, która wiąże wody pozaklasowe lub III klasy czystości, w górnej części biegu na terenie Ukrainy przepływa przez wyrobisko po eksploatacji siarki, obecnie jej woda na odcinku 15 km kierowana jest do zalania wyeksploatowanych wyrobisk co powoduje zbyt małe przepływy wody w części dolnej biegu zagrażające równowadze biologicznej w rzece.

Teren Gminy jest objęty intensywną gospodarką rolną. Głównym elementem środowiska są użytki rolne. Środowiska łąkowe znajdują się w części środkowej, część północno-wschodnią zajmują lasy mieszane.

Wody podziemne gromadzą się w utworach Czwartorzędowych, tj. w piaskach i żwirach oraz w piaszczysto-gliniastych pokrywach akumulacyjnych Płaskowyżu Tarnogrodzkiego. Średnia temperatura w Gminie wynosi 8,1°C, opady 636,5 mm. Okres wegetacyjny trwa ok. 220-225 dni.

2.1.2 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE

Najstarsza informacja źródłowa na temat miejscowości gminy Laszki dotyczy samych Laszek i Wietlina, a pochodzi z 1378 r., informacja ta zawiera akt nadania Jarosławszczyzny na rzecz Jana z Tarnowa herbu Leliwa. Jan i jego potomkowie są właścicielami większości miejscowości obecnej Gminy po XVI wieku. Po wejściu Rusi w skład Korony Polskiej rzeka Szkło stała się granicą pomiędzy ziemią przemyską a województwa Ruskiego a województwem bełskim. Granica przebiegała pomiędzy Bobrówką, Laszkami, Wołą Laskowską i Tucholą, które zaliczano do ziemi przemyskiej a Miększkiem Starym i Nowym stanowiącymi część województwa bełskiego. Granica przebiegała dalej od Chotyńca i stąd biegiem Szkła do Krakowca. Historycznie przyjmuje się, że była to granica Księstwa bełskiego i przemyskiego w wyniku rozbioru Polski (1772 r). Tereny dzisiejszej Gminy Laszki weszły w skład Austrii, w prowincji Galicji i Ladomedii. W wyniku kolejnej reformy w 1782 r. tereny gminy zaliczono do cyrkułu przemyskiego podległemu Guberni we Lwowie. W latach 1849-54 r. przeprowadzono gruntowną reformę administracyjną - wprowadzono system gmin jednostkowych, na których czele stali wybierani przez zgromadzenie całej wsi wójtowie.

W roku 1914 miejscowości terenu Gminy Laszki zamieszkiwało 11 157 osób.

Po uzyskaniu niepodległości teren Gminy Laszki zaliczony został do województwa lwowskiego i powiatu jarosławskiego Laszki były siedzibą gminy.

W wyniku wojny z Niemcami i porozumienia pomiędzy Niemcami i Rosją Radziecką teren do Sanu stały się częścią Związku Radzieckiego. W składzie obwodu Lwowskiego w Laszkach utworzono w 1940 r. Rejon jako odpowiednik polskiego powiatu.

Po drugiej wojnie światowej teren Gminy Laszki znalazł się w województwie Rzeszowskim, powiecie Jarosławskim. W latach 1954-61 miejscowości Gminy Laszki bez gromady Bobrówką (pozostała w powiecie jarosławskim) włączono do nowopowstałego powiatu Radymno.

W 1975 r. Gmina Laszki w obecnym kształcie terytorialnym została włączona do województwa przemyskiego, a w 1990 r. do rejonu Jarosław.

Od 1 stycznia 1999 r. Gmina Laszki należy do Powiatu Jarosław i Województwa Podkarpackiego.

2.1.3 UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Gmina Laszki jest gminą rolniczą z zaznaczonymi elementami spółdzielczymi i pozostałościami po Państwowych Gospodarstwach Rolnych. W latach 70-tych około 65% ogółu powierzchni użytków rolnych było w użytkowaniu Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych i Państwowych Gospodarstw Rolnych. Obecnie produkcję rolną prowadzą trzy RSP, tj. Charytany, Wietlin i Wietlin Trzeci. Pozostałe gospodarstwa rolne zostały zlikwidowane, a pola wydzierżawione lub sprzedane prywatnym właścicielom. Działalność usługową w dalszym ciągu prowadzi SKR w Laszkach oraz GS „SCh” w Laszkach, funkcjonuje też BS o/Laszki zrzeszony w BS w Żurawicy. Wzdłuż rzeki San w pasie od Radymna do Wietlina funkcjonują zakłady eksploatacji kruszywa. W miejscowości Bobrówką działalności prowadzą: AGROM o/Rzeszów oraz w miejscu dawnego POM-u zakład przygotowujący się do produkcji styropianu, trwa również przygotowanie byłego Zakładu Wikliniarskiego do produkcji palet i uprawy wierzby energetycznej. Ogółem na koniec 2003 r. - w systemie REGON w Gminie zarejestrowanych było 145 jednostek organizacyjnych. W miejscowości Wietlin Trzeci utworzona została specjalna Strefa Ekonomiczna „Euro-Park” Mielec o powierzchni 2,3 ha, w terenach tych

firma niemiecka: SW Verpakung przygotowuje utworzenie zakładu przeróbki drzewa z docelowym zatrudnieniem około 85 osób.

Teren Gminy znany jest z uprawy fasoli tycznej, której plony szacuje się na około 1000 ton rocznie.

Użytki rolne zajmują powierzchnię 9 984,00 ha, działalność prowadzi 1276 gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi około 6,0 ha. Dominuje uprawa zbóż, ok. 25% zasiewów, okopowe ok. 17%, stale powiększa się uprawa kukurydzy na ziarno oraz rzepaku.

Produkcję zwierzęcą zdominował chów trzody chlewnej i bydła. Poważną pozycją są pastwiska wiejskie stanowiące ok. 1000 ha oraz lasy wiejskie ok. 450 ha.

W okolicach miejscowości Mięksiz Stary-Tuchla występują bogate złoża gliny

Poziom bezrobocia określany jest w granicach 17,5%. Źródła dochodów to praca we własnym gospodarstwie 28%, poza gospodarstwem 32%, emeryci 25%, inne 15%. W poszczególnych działach gospodarki pracuje: w rolnictwie i leśnictwie 220 osób, działalność produkcyjna 91 osób, handel i naprawy 60 osób, edukacja 123 osób, ochrona zdrowia i opieka społeczna 80 osób.

Gminę Laszki tworzy 12 sołectw, z tej liczby dwie jednostki to typowe osady powstałe przy tworzonych po wojnie Rolnych Spółdzielniach Produkcyjnych (Wietlin Pierwszy i Wietlin Trzeci) kolejne osiedla tworzone są tym razem na bazie PGR to osady: Bukowina, Tuchla, Wietlin, Wysocko. Pozostałe miejscowości Gminy są jednostkami osadniczymi typowymi dla tego terenu. A są to: Bobrówka, Charytany, Czerniawka, Korzenica, Laszki, Wysocko

Mała gęstość zaludnienia w Gminie to wynik zaszłości historycznych, okresu wojen i procesów repatriacyjnych lat 1944-47.

2.2 ANALIZY DIAGNOSTYCZNE

2.2.1 STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Gmina Laszki pod względem ludności na jedenaście jednostek samorządowych w powiecie z liczbą 7222 mieszkańców zajmuje siódme miejsce, pod względem wielkości terenu zajmuje trzecie miejsce z powierzchnią 138 km². Gęstość zaludnienia na Gminę wynosi 52,3 osób na km².

Stosunek kobiet przypadający na 100 mężczyzn wynosi 99.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy przedstawia się następująco:

Grupa od 0-19 lat wynosi 2462 osób, tj. 34,1%

Grupa od 20-60 lat wynosi 3488 osób, tj. 48,3%

Grupa od 60 lat wynosi 1272 osób, tj. 17,6%

Układ ten determinuje przyrost naturalny, który w gminie od kilku lat kształtuje się na dodatnim poziomie.

Ruch naturalny ludności Gminy w roku 2003 (w liczbach bezwzględnych)

Małżeństwa- 31

Urodzenia- 79

Zgony-57

Przyrost naturalny- 22

We wskaźniku przyrostu naturalnego na terenie powiatu tylko dwie jednostki posiadają wskaźnik ten wyższy.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyrost naturalny w Gminie Laszki w 2003 r. wyniósł 2,6 co dało nam 2 pozycję w powiecie.

Saldo migracji w 2003 r. uległo pogorszeniu:

Napływ ludności - 175 osób

Odpływ ludności - 179 osób

Saldo migracji - + 4 osoby

Na 1000 mieszkańców - + 0,3

Średnia powiatowa to - 137 osób i 1,1, lepsza sytuacja w powiecie od naszej gminy mają trzy jednostki.

Przeciętne wynagrodzenie brutto wynosi 1 774 zł, w sektorze publicznym 1 934 zł, w sektorze prywatnym 1 601 zł.

2.2.2 PODMIOTY I AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA

Stan na koniec 2002 r. w Gminie Laszki

Ogółem- 199

Państwowych - 0

Jednostki samorządu terytorialnego - 13

Prywatnych - 186 w tym zakłady osób fizycznych - 153.

Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Laszki zarejestrowane w systemie REGON - stan na koniec 2002 r. wg Rocznika Statystycznego województwa podkarpackiego 2003 r.

Ogółem- 153

Przemysł - 25

Budownictwo - 38

Handel i naprawy - 57

Transport i gosp. - 15

Obsługa mienia i finansów, nauka - 9

Edukacja -6

Ochrona zdrowia i opieka - 3

2.23 ROLNICTWO

Struktura wnętrza użytków rolnych w Gminie Laszki za 2003 rok wygląda następująco:

Powierzchnia ogółem: 7 417 ha

Użytki rolne ogółem - 6 877 ha

Grunty orne razem - 5679 ha

W tym odłogi i ugory - 728

Sady - 57

Laki - 987

Lasy i grunty leśne - 103

Pozostałe-438

Struktura zagospodarowania jest silnie związana z bonitacją gleb. Zestawienie powyższe nie w pełni odzwierciedla nowe zalesienia.

2.2.4 TURYSTYKA

Baza noclegowa w Gminie Laszki jest w stadium początkowym. Jedynie schronisko młodzieżowe przy budynku SP i Gimnazjum w Laszkach dysponuje 24 miejscami noclegowymi.

Poważne rezerwy tkwią w Miękiszu Nowym, Czerniawe i w Korzenicy oraz terenach zlokalizowanych przy zbiorniku wodnym Wietlin.

Możliwości agroturystyczne nie są właściwie wykorzystane.

2.2.5 OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Gminy korzystają ze specjalistycznej opieki medycznej w mieście Jarosław, najbliższy punkt Pogotowia Ratunkowego również znajduje się w Jarosławiu

Gminę obsługuje - 3 lekarzy ogólnych - na 10 000 mieszkańców to 4,2

1 stomatolog - na 10 000 mieszkańców to 1,4

6 pielęgniarek - na 10 000 mieszkańców to 8,5

Na terenie Gminy funkcjonuje jedna apteka, jeden Ośrodek Zdrowia i dwa punkty pomocnicze.

2.2.6 EDUKACJA I SZKOLNICTWO

W Gminie Laszki po 1999 roku siatka organizacyjna oświaty ukształtowała się w sposób następujący:

funkcjonuje 5 szkół podstawowych

funkcjonuje 1 Gimnazjum Publiczne

W roku szkolnym 2004/05 do szkół podstawowych uczęszcza 692 dzieci, do Gimnazjum 334 dzieci. W szkołach podstawowych pracuje 66 nauczycieli, w Gimnazjum 24 nauczycieli.

Czynne są trzy sale gimnastyczne. Stan budynków szkolnych jest stale poprawiany, prowadzone SA prace modernizacyjne i remonty. Funkcjonuje system dowożenia .... osób do szkół Podstawowych i Gimnazjum.

2.2.7 KULTURA

Na terenie Gminy działa Biblioteka Publiczna oraz 3 punkty filiove biblioteki udostępniają księgozbiór poprzez wypożyczenie i prezentację na miejscu.

Przy Gimnazjum w Laszkach rozwija działalność zespół folklorystyczny oraz Chór Szkolny.

2.2.8 INFRASTRUKTURA

1. DROGI

Układ komunikacyjny drogowy obejmuje drogi powiatowe będące pod nadzorem Zarządu Dróg Powiatowych w Jarosławiu oraz drogi gminne i Transportu Rolnego będących pod Zarządem Gminy.

Wokół gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, tj. droga E-40 z Niemiec na Ukrainę i droga wojewódzka Jarosław - Lubaczów. Planowana jest budowa autostrady A-4, jej lokalizacja może zahaczać o obrzeża Gminy.

Obecnie układ drogowy na obszarze Gminy tworzą:

1. Drogi powiatowe - 65,5 km co stanowi 18%
2. Drogi gminne - 42,2 km, co stanowi 11%
3. Drogi wiejskie i tr. Rolnego - 264,0 km, co stanowi 71%

W tym:

- Drogi o nawierzchni ulepszonej - 65,5 km
- Drogi o nawierzchni utwardzonej - 18,7 km
- Drogi gruntowe - 288,0 km

Gęstość sieci drogowej ulepszonej wynosi 47,1 km/100 km² drogi powiatowe są w złym stanie technicznym, dobrą jakością przedstawiają odcinki wykonane w ostatnich latach. Ten sam problem dotyczy dróg gminnych.

Gmina Laszki może się stać ważnym węzłem przenoszącym ruch kołowy z granicy Polski w kierunku Warszawy i Lublina i odwrotnie. Przez teren Gminy przebiegają drogi powiatowe, które już dzisiaj odciążają trudną sytuację w mieście Jarosław.

Na terenie gminy funkcjonuje linia kolejowa Munina - Hrebenne, ruch na tej linii został w ostatnich latach znacznie ograniczony.

2 ZAOPATRZENIE W WODĘ I KANALIZACJĘ

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Laszki funkcjonuje w oparciu o trzy ujęcia głębinowe o łącznej produkcji wody 135m³/h. Ogólna sieć wodociągowa zaopatruje w wodę wszystkie sołectwa, jej długość wraz z przyłączami wynosi 71,2 km, funkcjonuje 1301 przyłączy.

Do spraw niezwykle ważnych należeć będzie w przyszłości :

- połączenie trzech stacji wspólnym obiegiem
- modernizacja sieci i wymiana sieci azbestowo-cementowych.

Gmina Laszki posiada oczyszczalnię ścieków o łącznej wydajności 350m³/dobę oraz trzy lokalne oczyszczalnie o łącznej wydajności 75m³/dobę. Praktycznie zabezpiecza to potrzeby oczyszczania ścieków na terenie Gminy. Sieć kanalizacyjna jest wykonana w całości w miejscowości Wietlin Trzeci i Laszki, przygotowane są do realizacji się Mięksiz Stary i Charytany, trwają prace nad dokumentacją techniczną dla wsi Korzenica. Pozostała część Gminy planowane jest do wykonania w kolejnych latach.

3 GAZYFIKACJA

Gaz przewodowy doprowadzony jest do 10 miejscowości, dwie pozostałe tj. Czerniawka i Tuchla na dzień dzisiejszy nie wykazuje możliwości technicznych.

Linie gazowe wykonane przez Samorząd przeszły na własność KZG Jarosław i są przez nich zarządzane.

4. ENERGETYKA

Stan techniczny sieci energetycznych w Gminie wymaga gruntownej poprawy.

Przez teren Gminy przebiegają linie wysokiego napięcia WN110KV Tomaszów Lubelski - Jarosław oraz linia napowietrzna średniego napięcia oraz sieć niskiego napięcia.

5. ZASOBY MIESZKANIOWE

Na terenie Gminy dominuje budownictwo mieszkaniowe i jednorodzinne. W ostatnich latach obserwuje się wzrost nowobudowanych budynków. W Gminie szacuje się ilość mieszkań na

1662 . Powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę wynosi 16,9 m², średnia liczba osób w mieszkaniu to 4,17 a w izbie 1,28 osoby.

2.2.9 OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Ochrona zasobów środowiska jest istotnym warunkiem trwałego utrzymania i wzrostu jakości życia mieszkańców, działalność w tym kierunku powinna obejmować:

- ochronę ważnych miejsc krajobrazowych i kulturowych dla turystyki i wypoczynku,
- prowadzenia racjonalnej gospodarki lasami, wodami i gruntami
- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej do systemów ekologicznych
- traktowanie ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- rozwijanie funkcji zgodnych z predyspozycjami środowiska.

Należy unikać nieodpowiednich działań powodujących emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, np. w rolnictwie.

Najpoważniejszym problemem jest zły stan gospodarki odpadami komunalnymi oraz niska świadomość społeczna.

Należy zadbać o istniejące pomniki przyrody i inne cenne tereny w Gminie.

Problemem przekraczającym możliwości samorządu jest przywrócenie równowagi ekologicznej granicznej rzeki Szkło.

2.3 PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Uproszczona diagnoza stanu społeczno-gospodarczego Gminy Laszki upoważnia do zestawienia wniosków w formie obszarów problemowych:

- Problemy kierunkowe w zakresie zagospodarowania przestrzennego,
- Problemy kierunkowe w zakresie potencjału gospodarczego,
- Problemy kierunkowe w zakresie potencjału społecznego,

2.3.1 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W zakresie infrastruktury:

- niewłaściwe parametry dostarczanej energii elektrycznej w sieciach zewnętrznych,
- zły stan dróg powiatowych i gminnych,
- zły stan mostu rz. Szkło Charytany,
- mała ilość obiektów sportowych i rekreacyjnych, ich zła jakość,
- zagrożenie powodziowe i ekologiczne rz. Szkło
- zły stan sprzętu jednostek OSP,
- złe zabezpieczenie obiektów użyteczności publicznej.

W zakresie ekologii o ochrony środowiska:

- niskie zainteresowanie niekonwencjonalnymi źródłami energii,
- niewykorzystane zasoby surowców naturalnych,
- ograniczenia w przekwalifikowaniu gruntów rolnych stałych klas pod zalesienia,
- zanieczyszczenia powietrza przez lokalne kotłownie i niekontrolowane spalanie odpadów.

2.3.2 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO

W zakresie gospodarki - strefy handlu i usług, przemysłu, wytwórczości:

- Słabe zainteresowanie inwestorów
- Słabe przygotowanie kadry menadżerów,
- Mała różnorodność świadczonych usług,
- Ograniczenia prawne i finansowe,
- Mało terenów pod rozwój działalności gospodarczej,
- Utrudniony zbytny produktów.

W zakresie rolnictwa i leśnictwa:

- Zły stan lub brak urządzeń melioracyjnych,
- Zły stan dróg dojazdowych do pól,
- Nadmierne rozdrobnienie gospodarstw,
- Utrudniony i niezorganizowany zbytny produktów rolnych,
- Niska opłacalność produkcji rolnej,
- Mała skuteczność działań w ochronie rynku rodzinnego,
- Niska świadomość społeczna i mobilności rolników

W zakresie turystyki:

- Niewykorzystana baza turystyczna,
- Mała ilość imprez kulturalno - oświatowych,
- Mało wykorzystane walory środowiska przyrodniczego
- Niskie zainteresowanie świadczeniami usług agroturystycznych

2.3.3 PROBLEMY KIERUNKOWE W ZAKRESIE POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO

W zakresie czynników społecznych:

- Mała ilość mieszkań socjalnych,
- Mała dostępność do usług medycznych, specjalistycznych i rehabilitacji,
- Zły stan techniczny budynków ośrodka zdrowia,
- Mała dostępność do leczenia uzdrowiskowego.

W zakresie czynników ekonomicznych:

- Niskie dochody
- Wysoki poziom bezrobocia
- Trudna sytuacja materialna ludności rolniczej
- Mało ofert pracy dla młodzieży i mieszkańców wsi.

W zakresie czynników infrastrukturalnych (twardych):

- Słabo rozwinięta gospodarka ściekowa,
- Brak stosowania biologicznych nośników energii,
- Słabo rozwinięta gospodarka odpadami stałymi,
- Mała ilość wydzielonych terenów pod budownictwo jednorodzinne,
- Mała ilość miejsc parkingowych w centrach miejscowości,
- Zły stan nawierzchni drogowych.

W zakresie czynników infrastrukturalnych (miękkich):

- Brak oferty czynnego wypoczynku na wsi,

- Niepełne wykorzystanie ogólnodostępnych hal sportowych,
- Brak bazy kulturalnej,
- Mała ilość ofert imprez kulturalnych,
- Małe zainteresowanie osób dorosłych życiem kulturalnym.

W zakresie czynników środowiskowych.

- Niebezpieczne drogi,
- Zagrożenie silnymi wiatrami, powodzią,
- Zagrożenia ze strony użytkowników dróg (niesprawność pojazdu, alkoholizm, niszczenie oznakowania dróg)

W zakresie czynników edukacyjnych:

- Mała ilość zajęć bezpłatnych - pozalekcyjnych,
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- Niewystarczająca baza sportowa malejącej jakości,
- Niski poziom rozwoju fizycznego,
- Niewystarczające wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne,
- Nierówny stan techniczny bazy szkół,
- Niski stan pracy stowarzyszeń organizacji sportowych

3. PROGRAMY WPŁYWAJĄCE NA POPRAWĘ SYTUACJI W GMINIE.

Gmina przygotowała i realizuje zadania inwestycyjne, które winne być zakończone w 2006 r. Ewentualne nowelizacje zadań winny wynikać z pilnych potrzeb i uwzględniać poniższe zestawienie. Część zadań musi być kontynuowana w latach następnych.

ZADANIA

I. POPRAWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

A. Oświata

1. Modernizacja SP Mięksisz Nowy,
2. Budowa Sali sportowej przy SP Wietlin,
3. Remont SP w Korzenicy,
4. Budowa Sali sportowej przy SP w Mięksiszu Nowym,
5. Budowa i modernizacja stadionów i szatni w miejscowościach Wietlin, Bobrówka, Korzenica, Laszki, Wysocko, Mięksisz Nowy.
6. Budowa basenu w Laszkach

B. Służba zdrowia i opieka społeczna

7. Modernizacja OZ Laszki,
8. Modernizacja punktu lekarskiego Mięksisz Nowy,
9. Modernizacja i przystosowanie pomieszczeń punktu lekarskiego Wietlin,
10. Polepszenie warunków dowozu dzieci niepełnosprawnych do Ośrodka w Jarosławiu.
11. Poprawa infrastruktury technicznej.
11. Odnowa nawierzchni drogi Wysocko - Moszczany,
12. Budowa i remont kapitalny dróg gminnych, odcinki dróg terenu całej Gminy Laszki
13. Remont chodnika przy drodze powiatowej w Laszkach,
14. Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Mięksisz Stary,
15. Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Charytany,
16. Przygotowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej wsi Korzenica,
17. Przygotowanie dokumentacji projektowej wsi: Wietlin Pierwszy, Wietlin Wysocko
18. Przygotowanie dokumentacji projektowej wsi: Mięksisz Nowy, Tuchla, Czerniawka, Bobrówka,
19. Remonty i modernizacja świetlic wiejskich i strażnic OSP na terenie całej Gminy.
20. Poprawa warunków pozyskania wody z istniejących ujęć wody, wykonanie łączników pomiędzy stacjami.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW.

Programy operacyjne dla projektów planowanych do realizacji w latach 2004-2006 (tabela Nr 2)

I. Zadania strategiczne

1. Modernizacja SP Mięszysz Nowy,
2. Budowa Sali sportowej SP Wietlin,
3. Remont SP w Korzenicy,
8. Modernizacja punktu lekarskiego Wietlin,
14. Budowa kanalizacji sanitarnej Mięszysz Stary,
15. Budowa kanalizacji sanitarnej Charytany,
20. Poprawa warunków produkcji i przesyłu wody z istniejących ujęć wody, ich modernizacja, budowa łączników między stacjami.

II. Zadania ważne

4. Budowa Sali sportowej przy SP Mięszysz Nowy,
11. Remont nawierzchni drogi Wysocko-Moszczany,
16. Przygotowanie projektu technicznego kanalizacji wsi Korzenica,
17. Przygotowanie projektu technicznego kanalizacji wsi Wietlin Pierwszy, Wietlin, Wysocko,
18. Przygotowanie projektu technicznego kanalizacji wsi: Mięszysz Nowy, Tuchla, Bobrówka, Czerniawka,

III. Zadania warunkowe (uzależnione od wykonanych projektów i możliwości pozyskania środków zewnętrznych i własnych)

5. Budowa i modernizacja stadionów: Wietlin, Bobrówka, Wysocko, Laszki, Korzenica, Mięszysz Nowy,
6. Budowa basenu w Laszkach
7. Modernizacja OZ Laszki,
8. Modernizacja punktu lekarskiego Mięszysz Nowy,
10. Polepszenie dowozu dzieci niepełnosprawnych do Ośrodka w Jarosławiu,
12. Budowa i remonty kapitalne dróg gminnych - teren całej Gminy Laszki.
13. Remont chodnika przy drodze powiatowej Laszki.

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU/WOJEWÓDZTWA.

Projekty przyjęte do realizacji w Gminie Laszki są powiązane z projektami przyjętymi do realizacji w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Jarosławskiego i powiązane są z obszarami strategicznymi województwa podkarpackiego. Punktem wyjścia stworzenia układu powiązań jest Strategia Województwa Podkarpackiego i Plan Rozwoju Powiatu Jarosławskiego

Zestawienie projektów i zadań powiatowych dla całej Gminy Laszki.

Zadania

I. Poprawa i rozwój infrastruktury społecznej:

B. Służba zdrowia i opieka społeczna

30. Zakup pojazdu przystosowanego do transportu niepełnosprawnych w powiecie jarosławskim 2004-2006 r- wartość 173.000,00

II. Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej

44. odnowa nawierzchni drogi nr 1719R Jarosław-Łazy, długość 12,409 km, opracowanie dokumentacji -2004-2006, wartość 9.900.000,00

45. odnowa nawierzchni drogi nr 171R Korzenica- Tuchla (odcinek Mięksisz Nowy - Tuchla, długość 4,275

I. Strategie Rozwoju Województwa Podkarpackiego:

Pola strategiczne dla województwa, obszary wiejskie (wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz Rozwój Rolnictwa) Cel strategiczny nr 1.

Rozwój alternatywnych źródeł dochodu na obszarach wiejskich w warunkach zrównoważonego rozwoju. Cel strategiczny nr 2.

Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych. Cel strategiczny nr 3.

Odnowa wsi-podniesienie tożsamości wsi i wartości życia wiejskiego.

B Pole strategiczne w powiecie:

Aktywizacja przestrzeni rolniczej

Zadania szczegółowe dla „sfery rolnej”

I. Rozbudowa lokalnego rynku rolnego.

II. Stworzenie systemu obsługi przedsiębiorcy.

III. Stymulowanie rozwoju sektora usług.

IV. Zmiany świadomościowe społeczeństwa - nauczanie rolników bycia przedsiębiorcami.

C. Cele strategiczne Gminy

1. Utrzymanie rolniczego charakteru Gminy.

2. Tworzenie warunków do prowadzenia produkcji żywności ekologicznej.

3. Restrukturyzacja rolnictwa w celu dostosowania do gospodarki rynkowej.

D. Zdania szczegółowe Gminy:

1. Organizowanie kursów doradztwa uczących dostosowania się do gospodarki wolnorynkowej, warunków panujących w Unii Europejskiej oraz promujących opłacalne formy produkcji.
2. Wzrost liczby gospodarstw wyspecjalizowanych w wybranych kierunkach rolniczych.
3. Tworzenie opartych o współwłasność przedsiębiorstw przetwórczych.
4. Dążenie do jednorodności produkcji przez tworzenie grup producenckich rolników (przygotowanie jednolitych partii towarów).
5. Komasacja gruntów.
6. Poszukiwanie punktów zbytu i kontraktacji.
7. Szeroka promocja opłacalnych form produkcji rolnej.
8. Melioracja gruntów i regulacja potoków.
9. Dostosowanie produkcji do potrzeb rynku.
10. Obniżenie kosztów i podniesienie jakości produktów.
11. Zalesienie gleb w celu wyłączenia części złych jakościowo gruntów z produkcji rolnej.

6. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego:

6.1 Pole strategiczne dla województwa: przedsiębiorczość (Tworzenie warunków dla przedsiębiorczości jako podstawa rozwoju gospodarczego i przeciwdziałaniu bezrobociu, rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw).

Cel strategiczny nr 1.

Efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego, rynkowo-technicznego kapitału ludzkiego i finansowego regionu.

Cel strategiczny nr 2.

Stworzenie sprzyjających warunków do zwiększania wpływu inwestycji.

6.2 Pole strategiczne w powiecie:

Cele zawarte w polu strategicznym „Aktywizacja przestrzeni rolniczej”

6.3 Cele strategiczne Gminy:

1. Aktywizacja gospodarcza Gminy.
  2. Tworzenie warunków do rozwoju bazy przetwórczej.
  3. Tworzenie nowych miejsc pracy.
  4. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych.

D. Zadania szczegółowe Gminy:

1. Wyszukanie, wyszkolenie i pomoc w zorganizowaniu liderów lokalnych aktywizacji gospodarczej
2. Rozwój drobnego przetwórstwa.
3. Wykorzystanie bazy i potencjału istniejących w Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych.
4. Zagospodarowanie miejscowych zasobów surowcowych (piasek, żwir, glina).
5. Rozwój specjalistycznych usług pozarolniczych.
6. Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości na wsi.
7. Współorganizowanie działalności szkoleniowej w kierunku alternatywnych źródeł dochodów.

8. Pomoc administracyjno-prawna dla rozpoczynających działalność gospodarczą na terenie Gminy, prowadzenie polityki podatkowej zachęcającej do inwestowania (ulgi dla rozpoczynających działalność gospodarczą, tworzonych nowych miejsc pracy).

9. Utworzenie banku informacji dotyczących potencjału gospodarczego gminy, rezerw towarowych, ofert rynkowych.

7. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego

A. Pole strategiczne dla województwa: kultura, turystyka i ochrona przyrody

(Rozwój kultury i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu jako warunek podniesienia konkurencyjności produktu turystycznego).

Cel strategiczny nr 1.

Wzbogacenie istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych opartych na dziedzictwie kulturowym i unikatowych wartościach przyrodniczo-krajoznawczych.

Cel strategiczny nr 2.

Wzmocnienie tożsamości i integracji społeczeństwa i uzyskanie tą drogą korzystnej zmiany wizerunku regionu.

Cel strategiczny nr 3.

Doskonalenie systemu ochrony przyrody i gospodarki leśnej, tak aby rozwój województwa odbywał się w sposób zapewniający zachowanie jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

B. Pole strategiczne w Powiecie

Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki

Zadania szczegółowe w Strategii Powiatowej w „Strefie kultury i rekreacji”

1. Aktywizacja obszarów przygranicznych o charakterze turystycznym.
2. Podnoszenie konkurencyjności powiatu.
3. zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i progresywny rozwój bazy turystycznej.
4. Stworzenie nowoczesnego systemu promocyjno-informacyjnego.

C. Cele strategiczne Gminy:

1. Dalszy rozwój infrastruktury zabezpieczającej środowisko naturalne.
2. Poprawa czystości cieków wodnych.
3. Gmina Laszki jako miejsce wypoczynku sobotnio-niedzielnego
4. Wykorzystanie naturalnych walorów Gminy do stworzenia bazy turystyczno-rekreacyjnej.

D. Zadania szczegółowe Gminy

1. Inwentaryzacja walorów turystyczno-rekreacyjnych.
2. Organizacja szkoleń pomagających w profesjonalnym świadczeniu usług turystycznych.
3. Zagospodarowanie wolnych obiektów szkolnych i terenów pod rozwój turystyki.
4. Tworzenie miejsc aktywnego wypoczynku dla mieszkańców i gości /stadiony, kąpieliska, ścieżki rowerowe, trasy spacerowe/.
5. Program „Czysta wieś-czysta zagroda”
6. Wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych i rowerowych
7. Wyznaczenie terenów pod zalesienia /nieużytki, tereny zdegradowane
8. Uregulowanie spraw własności budynków zabytkowych.

8. Strategie Rozwoju Województwa Podkarpackiego.

A. Pole strategiczne dla województwa: kapitał ludzki (zbudowanie systemu gwarantującego wzrost kapitału ludzkiego województwa zgodnie ze współczesnymi trendami rozwoju cywilizacji).

Cel strategiczny nr 1.

Zwiększenie potencjału wysoko kwalifikowanych ludzi.

Cel strategiczny nr 2.

Wzrost mobilności społecznej i zawodowej mieszkańców.

B. Pole strategiczne w Powiecie:

Integracja wewnętrzne społeczności lokalnej

Dostosowanie warunków kształcenia do planowanych kierunków rozwoju.

C. Cele strategiczne Gminy.

Strategia Gminy nie zawiera obszaru poświęconego temu zagadnieniu. Pola i zadania Gminy korelują z polami i zadaniami powiatu jarosławskiego i województwa podkarpackiego.

9. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego

A. Pole strategiczne dla Województwa: infrastruktura (modernizacja podstawowego układu komunikacyjnego województwa oraz rozwój infrastruktury technicznej).

Cel strategiczny nr 1.

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu jako czynnik wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.

Cel strategiczny nr 2.

Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej.

B. Pola strategiczne w powiecie

Wyrównanie poziomu infrastruktury technicznej

Zdania szczegółowe określone w sferze infrastrukturalnej:

1. Stworzenie nowoczesnego systemu komunikacji,
2. Koordynowanie planowania przestrzennego gmina-powiat,
3. Stworzenie systemu promocji przedsiębiorczości w zakresie infrastruktury technicznej,
4. Zachowanie czystości środowiska.

C. Cele strategiczne Gminy

6. Kompleksowy rozwój w dziedzinie infrastruktury technicznej.
7. Akumulacja rezerw finansowych i pozyskiwanie dodatkowych środków.
8. Atrakcyjne tereny budowlane.

D. Zadania szczegółowe Gminy:

1. Kompleksowa budowa kanalizacji sanitarnej w gminie
2. Poprawa jakości połączeń telefonicznych
3. Powołanie związku gmin w celu realizacji programu Czysta i bezpieczna rzeka Szkło
4. Modernizacja i naprawa dróg, chodników i usprawnienie systemu oświetlenia ulicznego.

5. Dokończenie budowy sieci gazowej.
6. Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę pitną.
7. Kompleksowe rozwiązanie systemu gromadzenia i segregacji zagospodarowania odpadów.
8. Reelektryfikacja sieci energetycznej.
9. Utworzenie zbiornika retencyjnego w miejscowości Charytany na rzece Szkło
10. Przygotowanie i tworzenie terenów uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe, usługi, handel, rzemiosło.
11. Usprawnienie systemu komunikacji teleinformatycznej w gminie.

10. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego:

A. Pole strategiczne dla województwa, współpraca międzynarodowa (Inicjowanie współpracy z Ukrainą, Republiką Słowacką oraz krajami UE, Ameryki Północnej i Regionu Pacyfiku).

Cel strategiczny nr 1.

Przyśpieszenie rozwoju gospodarczego poprzez wykorzystanie położenia geograficznego i szans wynikających z integracji europejskiej.

Cel strategiczny nr 2.

Kreowanie pozytywnego wizerunku województwa podkarpackiego za granicą.

B. Pola strategiczne w Powiecie.

Brak bezpośredniego pola- działania te zawarte są w innych polach Strategii Powiatu.

C. Cele strategiczne Gminy

1. Pozyskanie inwestycji zagranicznych na teren Gminy - aktywizacja Gminy.
2. Kreowanie pozytywnego wizerunku Gminy za granicą.

D. Zadania szczegółowe Gminy:

1. Wymiana młodzieży z obszarów przygranicznych i Gmin Partnerskich.
2. Realizacja umów o współpracę z gminami partnerskimi z Ukrainy, Słowacji, Niemiec i innych państw UE.
3. Utworzenie Centrum Kultury, Tradycji i Rzemiosła ziem przygraniczna.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.

Do oceny efektywności działań przyjętych w wyniku realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy stosowane będą mierniki ilościowe, które winna cechować obiektywność. Mierniki winne zachować następujące cechy:

- dopasowanie do zjawisk i procesów,
- prostota obliczeń,
- oddanie prawdy o zjawiskach,
- istnieć będą aktualne dane,
- zdobycie danych nie będzie kłopotliwe i czasochłonne,
- analiza danych służyć będzie celowi badawczemu.

Wraz z miernikami podany będzie docelowy poziom, na podstawie którego możemy stwierdzić efektywność planowania rozwoju lokalnego.

- > liczba miejsc noclegowych na terenie Gminy
cel: Uzyskanie w 2004 r. łącznie 50 miejsc noclegowych w różnych formach organizacji,
- > liczba tworzonych firm w liczbach bezwzględnych
cel: 5% więcej niż w 2003 r.
- > liczba bezrobotnych, wskaźnik bezrobocia
cel: spadek o 2% w stosunku do 2003 r.
- > liczba firm, które wygaszają działalność
cel: 10% mniej niż w 2003 r.
- > liczba zatrudnionych pracowników
cel: wzrost liczby zatrudnionych pracowników o 5% do roku 2003
- > liczba zwalnianych pracowników
cel: zmniejszenie o 5% liczby zwalnianych pracowników w stosunku do 2003 r.
- > Dynamika wzrostu liczby inwestycji
cel: zwiększenie inwestycji kwotowych o 5% w stosunku do 2003 r.
- > wzrost dochodu na 1 mieszkańca
cel: zwiększenie dochodów na jednego mieszkańca o 2,5% w stosunku do 2003 r.
- > ilość stanowisk pracy utworzona w wyniku inwestycji w 2004 r. (pośrednio i bezpośrednio)
cel: stworzenie minimum 40 stanowisk pracy w wyniku inwestycji w 2004 r.
- > ilość inwestycji obsługiwanych
cel: rozpoczęcie w 2004 r. minimum 1 inwestycji rocznie
- > średni czas obsługi jednej inwestycji
cel: obsługa jednej inwestycji przez Gminę; 15 miesięcy
- > przyrost liczby mieszkańców Gminy
cel: 1% wskaźnik wzrostu liczby mieszkańców, dodatnie saldo migracji.

Mierniki obliczane będą dla okresów rocznych, a wzrosty procentowo określają rocznie dynamikę wzrostu liczone od roku bazowego 2003. Poziom mierników będzie odnotowany w okresowych sprawozdaniach.

7. OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY

7.1 Ocena sytuacji finansowej za lata 2000 - 2003 i 2004

Istotą oceny sytuacji finansowej Gminy za w/w okres jest określenie zaleceń w stosunku do głównych agregatów ekonomicznych Gminy na lata 2004 - 2006 i lata 2007 - 2013.

Wyniki budżetowe osiągnięte w latach 2000 - 2003 i 2004 stworzą przesłanki ukierunkowania działalności Gminy i logiki tworzenia budżetu w kolejnych latach.

Wykonanie budżetu w latach 2000 - 2003 i Plany Budżetu na lata 2004 - 2013 zawiera tabela Nr 1.

Dynamika wzrostu dochodów budżetu w kolejnych latach wykazuje tendencję wzrostową, rok 2000 był rokiem zaciągnięcia rocznych kredytów inwestycyjnych. Lekka tendencja wzrostowa występuje w kolejnych dwóch latach. W roku 2004 wzrost przewidziany w granicach 5 % będzie w praktyce przekroczony.

W okresie lat 2000 - 2004 spłacane są zobowiązania, które stanowią w kolejnych latach od 18,8 % do 9,4 % stosunku kwoty łącznej długu na koniec roku do dochodów - wielkość krańcowa to 60 % dochodów w danym roku.

Stosunek łącznej kwoty zobowiązań do zapłacenia w danym roku do dochodów ogółem w analogicznym okresie wynosi od 2,5 % do 3,5 %.

Dochody własne budżetu wynoszą od 34,7 % do 34,4 % i są stabilne. W kolejnych latach mogą wykazywać tendencję wzrostową do około 40 %.

Wydatki budżetowe
2000- 100% 2001
- 78 % 2002-
102% 2003 - 105
% 2004- 103%

Dynamika wydatków z wyjątkiem załamania w 2001 r. wykazuje tendencję minimalnie wzrostową, tendencja ta w dalszych latach winna kształtować się w granicach kilku procent i stabilizuje się.

Tendencja wyższego wzrostu dynamiki dochodów od dynamiki wydatków jest trendem prawidłowym.

Lata 2000, 2003 skończyły się nadwyżką budżetową. Taki sam wynik przewidziany jest w 2004 r.

Wydatki inwestycyjne w w/w okresie kształtowały się w kolejnych latach w granicach od 37,5 %; 8,2 %; 10%; 10% i są stabilne, jeżeli chodzi o wkład własny na wydatki inwestycyjne.

Polityka inwestycyjna Gminy nastawiona jest na zrównoważony rozwój inwestycyjny i zróżnicowaniu realizowanych projektów w głównych kierunkach: oświata, ochrona środowiska, transport i komunikacja. Wskaźnik rozwoju:

$$W_r = \frac{W_i \text{ [wydatki inwestycyjne]}}{W_{\text{św}} \text{ [wydatki ze środków własnych]}}$$

Brak wyliczeń finansowych w/w pozycji nie pozwala jednoznacznie na określenie trendów polityki inwestycyjnej.

Jeżeli wskaźnik rozwoju jest większy niż 0,25 świadczy to o prorozwojowym sposobie gospodarowania.

Podstawowym celem szukania możliwości ograniczenia wydatków jest zmniejszenie bądź ograniczenie dynamiki wzrostu wydatków na bieżące funkcjonowanie powiatu.

Prezentowana tabela na lata 2005 - 2013 pokazuje znaczny wzrost możliwości finansowych gminy w latach 2006 - 2013. W roku 2006 następuje spłata ostatniej raty kredytu z 2000 r. nie licząc do zestawień ewentualnych kredytów w 2004 r.

7.2 Plan finansowy na lata 2004 - 2006 i lata 2007 - 2013

Przewidywanie przyszłości pozwoli Samorządowi Gminy na podejmowanie trafnych decyzji finansowych prowadzących do rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Laszki.

Projektowanie przyszłości winno zawierać się w trzech etapach:

- prognozowanie,
- programowanie,
- planowanie.

Zaprezentowana tabela (Tabela Nr 1) pozwala w znacznym uproszczeniu przewidzieć podstawowe elementy budżetu do roku 2013.

W latach 2004 - 2006 rozwój inwestycji ograniczać będą spłaty kredytów, a w latach 2007 - 2013 wzrosną możliwości Gminy w realizacji projektów inwestycyjnych, tym bardziej, że planowo ma zostać ukończona większość zadań oświatowych.

Do zbilansowania środków własnych w projektach finansowanych z funduszy strukturalnych należy przewidzieć zaciągnięcie kredytów uzupełniających w latach 2006 - 2013 lub szybciej stosownie do sytuacji. Dla bezpieczeństwa Gminy Laszki celowe jest graniczne określenie w przedziale wskaźnika zadłużenia na 40 %, a łączną kwotę spłaty w danym roku do 10 %. Dla wszystkich zadań inwestycyjnych powinny być przeprowadzone analizy i oceny efektywności, oraz uwzględnić inne możliwości pozyskiwania środków np.: partnerstwo publiczno - prywatne, inwestorzy zewnętrzni, sponsorzy itp. Plan finansowy na lata 2004 - 2006 zawiera tabela Nr 2.

8. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania rozwoju lokalnego powinien posiadać wymiary:

- czasowy - w jakim czasie wykonywane będą poszczególne zadania
- podmioty - kto będzie wykonywał poszczególne zadania
- przestrzenny - jaka będzie lokalizacja poszczególnych zadań.

Zasadniczym celem systemu wdrażania przyjętych zadań jest zamknięcie projektu w terminie, dostarczenie korzyści określonym beneficjentom, utrzymanie dyscypliny budżetowej. Przyjęta hierarchia zadań wynika z potrzeb Gminy oraz z kapitałochłonności, pracołłonności i posiadanych kompetencji przez Gminę.

System wdrażania określony został w rozdziale 3. I i II oraz w rozdziale 4. I, II, III i w rozdziale 5. Zadania winne być rozdzielone na:

- zadania dochodowe
- zadania niedochodowe.

Zadania dochodowe winne być zalecane w drodze otwartego przetargu.

Zadania niedochodowe zlecane firmom z odpowiednim przygotowaniem.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

Skuteczny monitoring musi posiadać określone cechy:

- oparty powinien być na ustalonych kryteriach pozwalających na obiektywną ocenę realizacji strategii i efektywności zastosowanych instrumentów rozwoju,
- dostarczyć podstawy do podejmowania strategicznych i bieżących decyzji, ma posiadać zdolność do wczesnego ostrzeżenia o zagrożeniach i niebezpieczeństwach.

System realizacji Planu Rozwoju lokalnego powinien stworzyć system obiegu informacji i wiedzy. Proces analizy będzie obejmował powiązane ze sobą dwa działania:

- miesięczne przeglądy działalności operacyjnej, porównujące osiągnięte wyniki z założeniami planu i budżetu.
- kwartalne przeglądy strategiczne.

Formalny wyraz monitorowania polegać będzie na pisemnych raportach składanych Wójtowi. Raz na pół roku winien być oceniany postęp przez specjalistów z zewnątrz np. Powiatu Jarosławskiego.

Ocena Realizacji Planu Rozwoju zostanie dokonana w odniesieniu do Zespołu wskaźników sprecyzowanego w Rozdziale 6.

Oceny będą publikowane w prasie lokalnej powiatu jarosławskiego.

Konkurencyjność Gminy wymaga poprawy wizerunku gminy i osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne, władze Gminy Laszki winne podjąć skuteczną akcję promocyjną z wykorzystaniem mieszkańców Gminy, podmiotów gospodarczych. Działania te powinny być realizowane poprzez:

- reklamę - wykorzystanie materiałów promocyjnych, foldery, broszury, plakaty, inne materiały promocyjne.
- Public Relations - wykreowanie i utrwalenie pozytywnego wizerunku Gminy Laszki. System ten winien przekonywać do wyboru Gminy Laszki jako sprawdzonego partnera do wszystkich projektów. Wymaga to bliskiej współpracy z mediami lokalnymi i regionalnymi.
- promocja dodatkowa - np. system zachęt dodatkowych, podatki, obsługa itp.

Każde działanie Promocyjne winno być akceptowane przez społeczeństwo.

10. PODSUMOWANIE.

Plan Rozwoju Lokalnego zawiera zestawienie projektów będących odzwierciedleniem dążeń społeczności lokalnej o poważnej wartości finansowej. Realizacja tych projektów umożliwi rozwój społeczno - gospodarczy Gminy Laszki.

Realizacja Plan Rozwoju Lokalnego uzależniona będzie od skutecznego pozyskiwania dofinansowania projektów inwestycyjnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej a w szczególności ZPORR, innych źródeł pozabudżetowych oraz zaangażowania lokalnych społeczności.

Skuteczne pozyskiwanie funduszy: to także umiejętność pisania projektów, realizacja, nadzór, rozliczenie projektów zgodnie z obowiązującymi regulami.

Założone dofinansowanie projektów, zaplanowane udziały własne są realistyczne. Wymagają one zwiększenia wysiłku organizacyjnego Urzędu Gminy, koncentracji sił i środków na zadaniach mających realne możliwości dofinansowania. Istotnym zagadnieniem jest umiejętność korzystania z krótkoterminowych kredytów bankowych. Rada Gminy w zależności od rozwoju sytuacji w zakresie skutecznego pozyskiwania funduszy zewnętrznych powinna przewidzieć nowelizację planu raz na 3 lata, termin obligatoryjny korekty to III kwartał 2006 roku - przed kolejnym okresem budżetowania projektów unijnych na lata 2007 - 2013.

Przy uchwalaniu rocznych budżetów i innych korektach absolutny priorytet winny uzyskać projekty najwyżej oceniane ze względu na wpływ na rozwój lokalny, mających szansę na znaczne dofinansowanie zewnętrzne.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Laszki ma charakter otwarty z możliwością dodania nowych, ważnych dla rozwoju Gminy Laszki Projektów.

PLAN ROZWOJU REGIONALNEGO GMINY LASZKI
na lata 2004-2006 oraz prognoza planu na lata 2007-2013

Tabela Nr 1. Wybrane elementy budżetu Gminy Laszki.

L.p.	Wyszczególnienie	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2011	2 012	2 013
1.	Ndwyżka/deficyt z poprzedniego okresu		0	0	339 000	290 000	290 000		307 000	300 000	300 000	300 000	300 000	200 000	250 000
2.	DOCHODY OGÓLEM	8 761 912	7 844 253	8 600 000	9 000 000	9 300 000	9 600 000	9 800 000	10 100 000	10 400 000	10 750 000	11 100 000	11 450 000	11 850 000	12 250 000
2.1	Dotacje i subwencje	5 717 582	5 589 067	5 717 582	5 717 582	6 100 000	6 100 000	6 500 000	6 500 000	6 500 000	670 000	6 700 000	6 700 000	6 800 000	6 800 000
2.2	Dochody własne	3 044 330	2 255 188	2 882 418	3 282 418	3 200 000	3 500 000	3 300 000	3 600 000	3 900 000	4 050 000	4 400 000	4 750 000	5 050 000	5 450 000
3.	WYDATKI	10 333 746	8 100 253	8 261 000	8 710 000	9 010 000	8 310 000	9 503 000	9 800 000	10 100 000	10 450 000	10 800 000	11 200 000	11 800 000	12 000 000
3.1	Wydatki bieżące	7 051 009	7 459 063	7 401 000	7 810 000	8 080 000	8 350 000	8 523 000	8 790 000	9 060 000	9 375 000	9 690 000	10 055 000	10 415 000	10 775 000
3.2	Inwestycje ogółem	3 282 737	641 190	860 000	900 000	930 000	960 000	980 000	1 010 000	1 040 000	10 750 000	1 110 000	1 145 000	1 185 000	1 225 000
3.2.1	W tym wydatki na realizację projektu	0	100 000	449 420	449 460	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	NADWYŻKA/DEFICYT(1+2+3)	-1 306 000	-256 000	339 000	629 000	580 000	580 000	587 000	607 000	600 000	600 000	600 000	550 000	450 000	500 000
5.	ŁĄCZNA KWOTA DŁUGU	1 643 000	1 643 000	1 499 000	1 160 000	870 000	580 000	290	0	0	0	0	0	0	0
5.1	Stan zaciągniętych pożyczek i kredytów	1 643 000	1 643 000	1 499 000	1 160 000	870 000	580 000	290	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1	W tym kredyty, pożyczki na realizację projektu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2	Stan udzielonych poręczeń i gwarancji														
6.	ZOBOWIĄZANIA DO POKRYCIA W DANYM ROKU	210 324	285 084	405 000	337 000	323 000	310 000	297 000	0	0	0	0	0	0	0
6.1	Splata rat kredytów, pożyczek	144 000	144 000	339 000	290 000	290 000	290 000	290 000	0	0	0	0	0	0	0
6.2	Splata odsetek od kredytów i pożyczek	72 324	141 084	66 000	47 000	33 000	20 000	7 000	0	0	0	0	0	0	0
6.3	Potencjalne spłaty wynikające z udzielonych poręczeń i gwarancji														
7.	WSKAŹNIKI														
7.1	Stosunek wolnych środków (4) do łącznej kwoty zobowiązań do zapłacenia w danym roku (6)	-603,7%	-89,8%	83,7%	186,6%	179,5%	187,1%	197,5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7.2	Stosunek łącznej kwoty długu na koniec roku (5) do dochodów ogółem (2)	18,8%	20,9%	17,4%	12,9%	9,4%	6,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7.3	Stosunek łącznej kwoty zobowiązań do zapłacenia w danym roku (6) do dochodów ogółem (2)	2,5%	3,6%	4,7%	3,7%	3,5%	3,2%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7.4	Stosunek inwestycji (3.2) do dochodów ogółem (2)	37,5%	8,2%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%
7.5	Stosunek wolnych środków (4) do dochodów ogółem (2)	-14,9%	-3,3%	3,9%	7,0%	6,2%	6,0%	6,0%	6,0%	5,8%	5,6%	5,4%	4,8%	3,8%	4,1%
7.6	Stosunek dochodów własnych (2.2) do dochodów ogółem (2)	34,7%	28,7%	33,5%	36,5%	34,4%	36,5%	33,7%	35,0%	37,5%	37,7%	39,6%	41,5%	42,6%	44,5%

Tabela Nr 2 Plan finansowy na lata 2003 - 2006

Lp.	Nazwa programu i okres realizacji	Cel programu	Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu	Zadania programu	Okres realizacji zadania rozpoczęcie zakończenie	Łączne nakłady programu	Limity wydatków w latach 2003 - 2006			
							Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I.	Rozwój infrastruktury oświatowej R: 1990-2008	Rozwój i poprawa infrastruktury oświatowej w szczególności: poprawa warunków nauki uczniów oraz nauczycieli	Urząd Gminy Laszki	Sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Miękiszu Starym	01.06.1999-30.09.2003	784 492,00	341 000,00	0,00	0,00	0,00
				Budowa Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Laszkach	15.08.1990-31.12.2003	4 600 000,00	172 379,00	0,00	0,00	0,00
				Modernizacja i rozbudowa Szkoły Podstawowej w Miękiszu Nowym	12.08.1999-31.12.2005	594 894,00	123 000,00	103 115,00	83 564,00	0,00
				Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Wietlinie	15.08.2004-31.08.2006	950 000,00	0,00	83 000,00	417 000,00	0,00
				Modernizacja i rozbudowa Szkoły Podstawowej w Wietlinie	16.06.2000-01.09.2003	632 447,00	124 300,00	0,00	0,00	0,00

PLAN ROZWOJU REGIONALNEGO GMINY LASZKI
na lata 2004-2006 oraz prognoza planu na lata 2007-2013

				Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Miękiszu Nowym; w tym opracowanie projektu	15.11.2003-31.12.2008	880 000,00	5 000,00	30 000,00	250 000,00	0,00
Razem łączne nakłady programu I						8 441 833,00	765 679,00	216 115,00	750 564,00	0,00

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II.	Poprawa gospodarki ściekowej R: 2001 - 2009	Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej, w szczególności: poprawa warunków sanitarnych gminy poprzez budowę systemu odprowadzania ścieków	Urząd Gminy Laszki	Budowa kanalizacji sanitarnej etap II w miejscowości Laszki	06.08.2001 - 24.04.2003	1 799 493,00	619 573,00	0,00	0,00	0,00
				Budowa kanalizacji sanitarnej etap III w miejscowości Laszki	24.05.2004 - 30.10.2004	452 201,00	0,00	452 201,00	0,00	0,00
				Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Miękiszy Stary	14.03.2003-15.11.2006	1 143 000,00	43 001,00	50 000,00	246 280,00	871 253,00
				Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Charytany	14.03.2005-15.11.2006	1 200 000,00	0,00	0,00	236 530,00	989 035,00
				Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Korzenica, w tym opracowanie Projektu Technicznego	01.04.2003 - 15.10.2006	1 450 000,00	17 200,00	30 000,00	30 000,00	0,00
Razem łączne nakłady programu II						6 044 694,00	679 774,00	532 201,00	512 810,00	1 860 288,00

	7	8	9	10	11
Razem program I i program II	14 486 527,00	1 445 453,00	748 316,00	1 263 374,00	1 860 288,00